

Római Katolikus hit- és erkölcsstan

helyi tanterv

5-12. évfolyam

Érvényes: 2023.09.01-től

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETÉS	3
ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK	3
ALAPELVEK	4
NAT KOMPETENCIÁKHOZ VALÓ IGAZODÁS	4
JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
A TANTÁRGY ÓRAKERETE	6
A TÉMAKÖRÖK ÓRASZÁMA ÉVFOLYAMONKÉNT	6
TANKÖNYVEK, SEGÉDESZKÖZÖK	8
YOUCAT - A KATOLIKUS EGYHÁZ IFJÚSÁGI KATEKIZMUSA, KAIROSZ KÖNYVKIADÓ KFT, 2016	8
ÉRTÉKELÉS	8
5. ÉVFOLYAM	11
I. AZ ÜDVTÖRTÉNET SZÍNTERE ÉS FŐSZEREPLŐJE	11
ISTENÉLMÉNYEK ÁBRAHÁMTÓL MÓZESIG	12
ISTEN MEGTAPASZTALÁSA JÓZSUÉTÓL SALAMONIG	13
ISTENÉLMÉNYEK A PRÓFÉTÁK ARANYKORÁBAN	14
JÉZUS KRISZTUS SZÜLETÉSE, TANÍTÁSA ISTEN ORSZÁGÁRÓL, CSODÁI	14
JÉZUS KRISZTUS MEGVÁLTÓ SZENVEDÉSE, HALÁLA ÉS FELTÁMADÁSA	16
6. ÉVFOLYAM	18
EGYHÁZTÖRTÉNELEM – AZ EGYHÁZ SZÜLETÉSE	18
EGYHÁZTÖRTÉNELEM – AZ EGYHÁZ A TÖRTÉNELEM SODRÁSÁBAN	19
7. ÉVFOLYAM	21
A NÁZÁRETI JÉZUS, ISTEN FIA I	21
A NÁZÁRETI JÉZUS, ISTEN FIA II	21
AZ EGYHÁZ, A KRISZTUSBAN HÍVŐK KÖZÖSSÉGE I	22
AZ EGYHÁZ, A KRISZTUSBAN HÍVŐK KÖZÖSSÉGE II	23
AZ EGYHÁZ SZENTSÉGEI	23
8. ÉVFOLYAM	25
ISTEN HÍV MINKET, A VALLÁSOK	25
AZ EMBER ISTENKÉPISÉGE, AZ ŐSBŪN	25
ISTEN MEGISMERÉSE	26
VÁLASZ ISTEN HÍVÁSÁRA – A KÖZVETLEN ISTENTISZTELET	27
VÁLASZ ISTEN HÍVÁSÁRA AZ EMBERTÁRSÁK SZERETETE ÁLTAL	28
EGYÉB	30
A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA FELTÉTELEI	30

Bevezetés

Általános megjegyzések

A katolikus hitoktatás egyetlen célja a lelkek üdvösségének szolgálata. Ennek érdekében a pedagógiai folyamatok figyelembevételével kerül hirdetésre Isten Országáa hittanórákon.

A KRK Szilády Áron Gimnázium és Kollégium órarendi keretben, heti 2 órában biztosítja a tanulók választása alapján a katolikus hit és erkölcsstan oktatást. A református iskolában így kifejezetten ökumenikus légkörben történik Isten Igéjének hirdetése.

Fejlesztendő cél a tanulók Istennel való kapcsolatának tisztázása és erősítése, valamint a közösségépítés. Kiemelten fontos az alapvető katolikus keresztény hittartalmak és erkölcsi elvek megismertetése és ezek aktív, tudatos elfogadására való buzdítás.

Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a hit a Szentháromság Egy Isten ajándéka az ember számára. A hit- és erkölcsstan órán hitet nem adhat sem az iskola, sem a hitoktató, viszont támogathatja és segítheti annak kialakulását és fejlődését. Iskolánk célja, hogy a hit- és erkölcsstan órák formálják a személyiséget, hitet ébresszenek és a hit megélésének pozitív és vonzó élményét adják a tanulók számára.

KOGNITÍV CÉLOK	ÉRZELMI NEVELÉS	PRAKTIKUM
Alapvető ismeretek átadása a Szentháromság Istenről, Isten és az ember szeretetkapcsolatáról	A bizalom és a szeretet tapasztalati élménye	Az Istennel való kapcsolat gyakorlati elemei (imádság, bibliaolvasás, hétköznapi élet)
Jézus Krisztus megváltó tevékenységének megismertetése	Az adás és elfogadás érzelmi hátterének megtapasztalása	Az adás és elfogadás keresztény gyakorlata és következményei
A tanítványi lét és kegyességi élet elemei (imádság, bibliaolvasás, szentmise)	Az elköteleződés és a felelősségvállalás élményvilága	Élethelyzetekhez kapcsolódó döntések meghozatalának lehetőségei és korosztályhoz alkalmazkodó diakóniai tevékenység
A Szentírás kortörténeti háttere	A Szentíráshoz való pozitív érzelmi kötődés kialakítása	A Szentírás mindennapi használatának módjai
Az egyház története és szokásrendszerei	A régi korok tiszteletének élményvilága; a személyes meggyőződés felvállalásának és bátorságának a megtapasztalása	Hagyománytisztelet; Hitvallási helyzetek felismerése
Katolikus alapfogalmak, alapelvek és a katolikus egyházközségek alapvető sajátosságai	A közösségi lét érzelmi háttere	Az Isten népéhez való tartozás vállalása és gyakorlása
A családi életre nevelés etikai elvei	A családhoz tartozás érzelmi háttere és tudatosítása	A családi szerepek és helyzetek tudatos megélése
Keresztény megküzdési stratégiák	A konfliktusok indulati világa	Konfliktuskezelési stratégiák
Nemzeti értékeink	Hazaszeretetre nevelés	Nemzeti értékeink, ünnepeink tisztelete, az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése

Alapelvek

Célkitűzésében, gondolatrendszerében a helyi tanterv kiindulópontjának tekinti:

- Isten Igéjét, a Szentírást, mint a keresztyén ember életének vezérfonalát;
- a Magyar Kateketikai Direktórium (MKD – Budapest, 2000. SZIT) útmutatásait;
- a Katolikus Egyház hitéleti szokásrendszerének gyakorlatait.

A tantárgy sajátossága, hogy szellemiségét Isten Igéje, a Szentírás határozza meg. Éppen ezért a hit- és erkölcsstanak egyszerre vannak tantárgypedagógiai (valláspedagógiai) alapelvei és a tartalmát meghatározó biblikus alapelvei.

Tantárgypedagógiai alapelvek

- A tanulói komplex személyiség fejlesztése, melynek része a kognitív, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása által.
- A hit- és erkölcsstanórák fontos feladata és lehetősége a tanulói személyiség formálása, hit ébresztése, valamint a hit megélésének vonzó és pozitív felmutatása.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus és vélhető életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Ennek megfelelően nem törekszik minden bibliai történet megtanítására. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoporthoz egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Módszertanában javasolt a korosztályszerű és változatos pedagógiai módszerek és igényes taneszközök használata.
- Az aktív, cselekvő hit megélésére való buzdítás a diákok különböző élethelyzeteiben.

Biblikus alapelvek

- A Szentírás Isten Igéje és a keresztyén ember életének vezérfonala.
- Jézus Krisztus tanítványságra hívja napjaink emberét is. A tanítványi lét megélése az egész életútra érvényes és igaz.
- A tanítvány szeretetkapcsolatban él Istennel, Aki személyesen elhívta őt. Életvitelében Krisztust követi és kijelölt feladatát teljesíti a világban.
- A tanítványok közössége a keresztyén egyház, hitük együttes megélésének legfontosabb területe a gyülekezet

NAT Kompetenciákhoz való igazodás

A hit- és erkölcsstan tantárgy törekszik arra, hogy a Nemzeti Alaptantervben kijelölt kulcskompetenciákhoz kapcsolódjon. Ezen belül különösen kiemelt szerepet kapnak a következő fejlesztési területekhez való kapcsolódások:

- *Erkölcsei nevelés.* A hit- és erkölcsstan része az erkölcsi nevelés is. Ez abban jelenik meg, hogy a fejlesztési célok között megjelenik a tanuló erkölcsi ítéloképességének fejlesztése, valamint az egyes bibliai történetekben található erkölcsi vonatkozások, kapcsolópontokra való rámutatás is. A hit- és erkölcsstan tantárgy erkölcsi nevelésének célja keresztyén értékrend felmutatása és a tanuló bátorítása azok megismerésére és saját életébe való adaptálására.
- *Nemzeti öntudatra nevelés. Állampolgárságra, demokráciára nevelés.* A hit- és erkölcsstan fejlesztési céljai között jelen van az arra való rámutatás, hogy hitünket népünk keretei között is megélhetjük, felelősséget vállalhatunk nemzetünkért, melyet imádságban hordozhatunk. Szin-tén a fejlesztési célok része a szabályok és törvények

tiszteletére nevelés, valamint nemzeti értékeink és ünnepeink tisztelete és az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése.

- *Önismeret és társas kultúra fejlesztése. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség.* Minden bibliai történetnek van vonatkozása a társas kapcsolatok és az önismeret vonatkozásában. Ezek megvilágításaként a történetekhez kapcsolódóan olyan témák jelennek meg, melyek segítik a reális önismeretet és bátorítanak az önmagunkért és másokért való felelősségvállalásra, valamint a társas kapcsolatok nyílt, őszinte, empátiás és egymást segítő megélésére.
- *Családi életre nevelés.* A bibliai történetek egy része családi élethelyzeteket tartalmaz. Ezek segítségével, valamint a tanulók életvalóságának felidézése révén cél az élhető és egészséges család modelljeinek megismertetése; a családhoz tartozás érzelmi hátterének tudatosítása és a tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy családi szerepeit és helyzetüket tudatosan élje meg.
- *Testi és lelki egészségre nevelés.* A hit- és erkölcsstan tantárgy folyamatos fejlesztési célja annak a látásmódnak a fejlesztése, hogy az egészséges ember nemcsak testben, hanem lélekben is egészséges.
- *Fenntarthatóság, környezettudatosság.* Isten az ember feladatává tette azt, hogy a teremtett világot őrizze és gondozza. A fejlesztés célja ennek a felismertetése a tanulókkal és hozzásegítésük ahhoz, hogy ezt a feladatukat korosztályi szinten betöltsék.
- *Médiatudatosságra nevelés.* Egyes témák kapcsán a megelőző ismeretek része a média által közvetített szemléletmód és ismeretek. Ezek felidézésével lehetőség adódik a tanulók médiatudatosságának segítésére.

Jogsabályi háttér

A magyarországi hitoktatás legfontosabb törvényi szabályozói:

1. Magyarország Alaptörvénye VII. cikk
2. 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
3. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
4. 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról
5. 58/2013. (VIII. 7.) EMMI rendelet az egyházi költségvetési céltámogatások folyósításáról és elszámolásáról.

A katolikus hittanórákkal és hittan tanárok alkalmazásával kapcsolatban az állami és az egyházi előírások érvényesülnek.

A katolikus hittanárok rendelkeznek a területileg illetékes ordinárius (Dr. Bábel Balázs érsek, metropolita) által kibocsátott *missio canonica* egyházi megbízással.

A katolikus hitoktatást felügyelő egyházi intézmény: Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegegye Egyházmegegyei Kateketikai Bizottsága (EKB)

A tantárgy órakerete

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Éves órakeret</i>
5.	2	70
6.	2	70
7.	2	70
8.	2	70
9.	2	70
10.	2	70
11.	2	70
12.	2	60

A témakörök óraszámja évfolyamonként

Témakör neve	KTT 5-6.	5.	6.	KTT 7-8.	7.	8.	KTT 9-10.
Biblikum- Az üdvtörténet színtere és főszereplője	16	16	0	0	0	0	7
Biblikum - Istenélmények Ábrahámától Mózesig	11	11	0	0	0	0	7
Biblikum - Isten megtapasztalása Józsuétól Salamonig	11	11	0	0	0	0	4
Biblikum - Istenélmények a próféták aranykorában	11	11	0	0	0	0	7
Biblikum - A perzsa kor emberének tapasztalata az üdvösséget munkáló Istenről							4
Biblikum - Vallási tapasztalat a hellén korban							4
Biblikum - Jézus Krisztus születése, tanítása Isten Országáról, közösségteremtő ereje, csodái	10	10	0	0	0	0	21
Biblikum - Jézus Krisztus megváltó szenvedése, halála és feltámadása	6	6	0	0	0	0	6
Biblikum - Az egyház születése és kibontakozása Kr. u. 30/33-tól 100-ig							5
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	10	5	5	10	5	5	10
Egyháztörténelem – Az egyház születése	25	0	25		0	0	0
Egyháztörténelem – Az egyház a történelem sodrásában	40	0	40	0	0	0	0
Liturgika és alapvető hittan – A Názáreti Jézus, Isten Fia I.	0	0	0	15	15	0	0
Liturgika és alapvető hittan – A Názáreti Jézus, Isten Fia II.	0	0	0	14	14	0	0

Liturgika és alapvető hittan – Az egyház, a hívők közössége I.	0	0	0	12	12	0	0
Liturgika és alapvető hittan- Az egyház, a hívők közössége II.	0	0	0	12	12	0	0
Liturgika és alapvető hittan- A szentségek	0	0	0	12	12	0	0
Dogmatika –Hit és értelem – Isten hív minket - a vallások				7		7	0
Dogmatika - Az ember istenképisége - és az ősbűn				14		14	
Dogmatika - Isten megismerése				14		14	
Dogmatikus liturgika - A teremtés, a bűnbeesés és az ígélet tanítása – az advent liturgiája A megtestesülés – a karácsony liturgiája							14
Dogmatikus liturgika - A megváltás és a halálon túli lét – a húsvét liturgiája A Szentlélekről szóló tanítás – a pünkösd liturgiája							12
Dogmatikus liturgika - Szentháromság - A Mária-dogmák krisztológiai mondanivalója – Mária-ünnepek							12
Dogmatikus liturgika - Az ószövetségi üdvtörténetre és a Jézus nyilvános működésére emlékeztető igeliturgia							10
Dogmatikus liturgika – A szentségek liturgiája							12
Dogmatikus liturgika - Az imádság - A szentek tisztelete							5
Erkölcstan – Válasz Isten hívására – közvetlen istenszeretet				15		15	
Erkölcstan - Válasz Isten hívására az embertársak szeretete által				15		15	
Erkölcstan – Általános erkölcszociológia							
Erkölcstan - Az Istennel való kapcsolatunk erkölcszociológiája							
Erkölcstan – Az emberi kapcsolatokhoz, az anyagi javakhoz és a szellemi értékekhez való helyes hozzáállás							
Erkölcstan - Kinek van joga az élethez? – a bioetika alapkérdései							
Erkölcstan – Felelősségünk önmagunkért, családjunkért,							

nemzetünkért, a teremtett világért							
Alapvető hittan - A vallás ténye és lehetősége							
Alapvető hittan - A Krisztus-esemény bizonyossága							
Alapvető hittan - Az egyház jézusi alapítása és szükséges volta							
Alapvető hittan - A kinyilatkoztatás lehetősége és ténye							
	0	0	0	0	0	0	0
Összes óraszám:	140	70	70	140	70	70	140

Tankönyvek, segédeszközök

Székely János: **A Könyvek könyve**, SZIT, 2010

Katolikus HIT és ERKÖLCS - Jézus kezdettől fogva jelen van az Egyházban, Champagnat csoport

Katolikus HIT és ERKÖLCS - A keresztyény hit alapjai, Champagnat csoport

Nemes Gy.-Mácsik M.: **A hit útján**, SZIT, 2015

Székely János: **Bibliaismeret**, SZIT, 2011

Nemes Gy. – Nemes R. – Mácsik M.: **Katolikus dogmatika és erkölcsstan** SZIT, 20015

Pákozdi István–Illéssy Mátyás–Gallay Lászlóné: **Liturgia és alapvető hittan**, SZIT, 2012

Az üdvtörténet alapjai az ész fényében (Összeállította Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér)

Cserháti József – Fábíán Árpád (szerk.) **A II. Vatikáni zsinat tanítása**, SZIT, Bp., 1975

Youcat - A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa, Kairosz Könyvkiadó Kft, 2016

Ó- és Újszövetségi Szentírás a Neovulgáta alapján, Szent Jeromos Bibliatársulat, Bp., 1997

Értékelés

Az értékelés, minősítés a hatályos köznevelési törvénynek megfelelően történik. A középfokú oktatás minden évfolyamán a hit- és erkölcsstanoktató a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az érdemjegyekről a tanulót, és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell.

A tanultak ellenőrzése és értékelése sokrétű módszertani skála alkalmazása révén történik.

- Minden új témához kapcsolódóan egy megelőző felmérés a tanuló előzetes tudásáról. Mivel az iskolánk tanulócsoportjainak összetétele vegyes, ezért a hitoktatónak tekintettel kell lennie arra, hogy az osztály egy része egyházi általános iskolából érkezik, mások egyéb köznevelési intézményekben vagy az egyházközség területén részesültek hit- és erkölcsstan oktatásban és ezeknek megfelelő előképzettséggel rendelkeznek. Az osztályokban vannak olyan tanulók is, akik sem hit- és erkölcsstan oktatásban nem vettek

részt, sem pedig gyülekezeti kötődésük nincs. Az aktuális témával való ismeretek előzetes felmérése során a vallásának szem előtt kell tartania.

- A tanulói tevékenység megfigyelése az órán kifejtett, illetve a tanítási órán kívüli projektek elvégzése során.
- Szóbeli értékelés a kérdésekre adott válaszok, összefüggő feleletek, referátumok, szóbeli beszámolók alapján.
- Írásbeli munka értékelése írásbeli beszámolók, feladatlapok, témazárók, tesztek által.

Mindezek alapján az értékelés alapelvei:

- A tanulói személyiség iránti tiszteletet az értékelés során is meg kell adni. Ennek a tiszteletnek a megnyilvánulása, hogy a hittan tanár figyelembe veszi a tanulók adott életkorhoz kapcsolódó vélhető és tipikus valamint egyéni sajátosságait, speciális igényeit (pl. siket, látássérült, hallássérült, stb.).
- Az értékelés során a hittan tanár törekszik a pozitív hangvételi, nevelő jellegű, lehetőség szerint bátorító, biztató és fejlődést segítő megfogalmazásra és értékelésre, melynek célja a tanuló fejlődésének elősegítése.
- Az értékelés során a hittan tanár objektivitásra törekszik, nem a tanuló személyes véleményét, hanem az elsajátított ismereteket, összefüggéseket, illetve a mérhető pontokat értékeli.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Kiskunhalas, 2023.09.01.

.....
Sinka Ildikó
szakos tanár

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Kiskunhalas, 2023.10.02.

.....
Szabó Ferenc
intézményvezető

Jóváhagyta:

Kiskunhalas, 2023.

.....
fenntartó

5. évfolyam

I. Az üdvtörténet színtere és főszereplője

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A gyermekek ismerjék meg a Teremtés könyvének elbeszéléseit, azok erkölcsi üzenetét, valamint a belőlük sugárzó végtelen isteni szeretetet. Törekednünk kell arra is, hogy a tanulók észrevegyék az elbeszélések Újszövetségre mutató jellegét. Alapcélkitűzésünk az, hogy megragadjuk a gyermekek bizalommal teli érdeklődését, és azt Isten szeretetére irányítsuk.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Bevezetés az év munkájába: a hittani ismeretek fontosságának tudatosítása a személyes életre és a közösségi együttműködésre vonatkozóan
- Bevezetés a szentírásismeretbe: a Szentírás könyvei, a kanonizáció folyamata, szentírásfordítások
- Az üdvtörténet fogalma
- Történeti és műfaji bevezetés az Ábrahámig terjedő korszakba
- A Pentateuchus legfőbb jellemzői
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 - 1) Az üdvtörténet színtere: a teremtett világ (Ter 1,1–2,4)
 - 2) Az üdvtörténet főszereplője: az ember (Ter 1, 26-30 és Ter 2, 4-25)
 - 3) Az ember első kudarca és az isteni segítség ígérete (Ter 3, 1-24)
- Szóbeli szövegek megértésének és a forráshasználat képességének fejlesztése
- Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Az erkölcsi érzék fejlesztése
- A társas aktivitás, a szervezőképesség, a felelősségérzet és a döntésképesség fejlesztése - *Fenntarthatóság, környezettudatosság*

FOGALMAK

Biblia, Szentírás, Könyvek könyve, Ószövetség, Újszövetség, sugalmazás, létszintek, káosz, kozmosz, teremtés, „nevet adni”, örök élet, tiltott gyümölcs, gőg, eredendő bűn, kárhozat, káiníták

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanórai megbeszélés, a hittani ismeretek felfrissítése
- Páros és csoportos gyűjtőmunkával ismerkedés a bibliai könyvekkel. A szentírású könyvek rendszerezése, sorrendbe állítása
- Az üdvtörténet fogalmának szemléltetése a tékozló fiúról szóló szentírású példázat és pl. Rembrandt Tékozló fiú c. képének elemzése segítségével. Tanórai beszélgetés az üdvösségtörténetről
- Aktualizálás: erkölcsi tanulságok levonása
- A teremtés-elbeszélések egyéni irányított, majd közös hangos olvasása
- Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: a jó és rossz titkának értelmezése
- Projektmunka: a szépnek teremtett világban mekkora kárt tesz az ember a környezetrombolással, illetve hogyan őrizheti meg az ember a világot
- A projekt munkák eredményeiből beszámoló készítése az iskolai közösség számára

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Hon- és népismeret – otthon, feladatok a közösségben
- Természetismeret – a környezetvédelem lehetőségei
- Vizuális kultúra – a teremtés, a bűnbeesés, valamint a testvérgyilkosság képi megjelenítése híres képzőművészeti alkotásokon

Istenélmények Ábrahámától Mózesig

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A pátriárkák, József és Mózes életének megismerésén keresztül tudatosítjuk a diákokban, hogy miként az ószövetségi ember élete, az ő életük is Isten kezében van. Segítjük őket abban, hogy mindennapi életükben bizalommal hagyatkozzanak a mennyei Atya gondviselő jóságára, s alakítjuk ki bennük a készséget, hogy figyeljenek a népét féltő szeretettel vezető és minden problémájára választ adó Úr szavára.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Történeti áttekintés: Kr. e. 2000-től 1200-ig (Mezopotámia, Egyiptom, II. Ramszesz, a kivonulás)
- Irodalmi-műfaji áttekintés: monda, teofánia, novella, legenda, kultikus elbeszélés, törvénygyűjtemény
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 1. Ábrahám istenélménye; Isten jelenléte Izsák, Jákob és József életében (Ter 12, 1-5; Ter 18, 20-33; Ter 22, 1-18)
 2. A szabadító Isten megnyilatkozása a kivonulás idején (Kiv 3, 1-20; Kiv, 12, 1-14)
 3. A tízparancsolat és a mózesi szövetség (Kiv 19-20; Kiv 24)
- Ismeretszerzés, információk szerzése
- Tájékozódás térben és időben
- A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerése képességének fejlesztése
- A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése
- Az egyetemes kultúra iránti tisztelet megalapozása

FOGALMAK

üdvösség története, Ábrám, Ábrahám, Isten ígéretei, hit fogalma, Szodoma, „szövetséget vágni”, Izmael és Izsák – az ígélet gyermeke – a két nevetés, Gyehenna, Molok, Ábrahám áldozata, JHWH, Úr - Adonáj; jelképek értelmének tisztázása: bárány, kovásztalan kenyér, húsvéti vacsora

TEVÉKENYSÉGEK

- A pátriárkákról szóló elbeszélések egyéni irányított, majd közös hangos olvasása
- Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: hogyan képes felismerni az ember saját élethivatását
- A tízparancsolat értelmezése bibliodráma-előadással: cselekedeteinknek hatása van környezetünkre is, mindenkinek lehetőséget kell adnunk a jó megélésére.
- Online-Biblia – kicsoportos szövegfeldolgozások, feladatmegoldások

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – ókori Egyiptom, Mezopotámia, ókori törvénykönyvek

- Informatika – időszalag készítése
- Magyar irodalom: műfajok: monda, legenda, novella, elbeszélés

Isten megtapasztalása Józsuétól Salamonig

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A honfoglalás eseménye, a bírák és az első királyok életének megismerésén keresztül vezetjük rá a diákokat a felelős döntés, az empátia és a másokért vállalt áldozatos munka értékének elfogadására. Isten történelmet formáló, gondviselő szeretetének felismerése által a bizalom és egyéni megtapasztalások útját alapozzuk meg.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Történeti áttekintés: Kr.e. 1200-tól 931-ig (bírák, királyság – Saul, Dávid, Salamon)
- Bibliai szemelvények értelmezése:
- Isten működése Józsué életében (Józs 6, 1-16)
- Istenélmények a bírák korában (Bír 16, 1-31)
- Isten segítségének megtapasztalása a királyság kezdeti időszakában (1 Sám 17, 1-51; 1 Kir 8)
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
 - Az értő olvasás gyakorlása
 - Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése
 - A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
 - A kritikai gondolkodás fejlesztése
 - A szövegalkotási képesség és a kreatív nyelvhasználat fejlesztése
 - Önálló forráshasználat, szövegszerkesztés
 - A vitakészség fejlesztése
 - Saját képességeinek megismerése, a kritika elfogadása

FOGALMAK

bírák, teokrácia, Baál kultusz, oltár, szentély, felkenni, nazír, midianiták, filiszteusok, Jeruzsálem, zsoltár, értő szív

TEVÉKENYSÉGEK

- A bibliai szövegek egyéni irányított, majd közös hangos olvasása
- Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Egyes szövegek feldolgozása az ún. „tanulásút” módszerrel, szöveg-kiegészítő, -értelmező olvasással
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása:
 - – hogyan képes felismerni az ember saját élethivatását;
 - – a történeti szövegekben megkülönböztetendők a valós eseményekre vonatkozó adatok és az építő jellegű megállapítások
- Házi dolgozat készítése a történelemben megnyilvánuló Isten megtapasztalásáról

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – ókori kelet, ókori királyságok
- Vizuális kultúra – az Ószövetség nagy személyiségeinek, fontos jeleneteinek képi ábrázolása képzőművészeti alkotásokon
- Ének-zene – zsoltárénekek, Dávid királynak tulajdonított zsoltárok

Istenélmények a próféták aranykorában

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A próféták meghívás-történetének és tevékenységének megismerése által felismerni segítjük az „Istennel járás kockázatát”, az emberi gyengeség és az isteni megbocsátás fontosságát Isten népének és a saját életünkben is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Történeti áttekintés: Kr. e. 931-től 538-ig (a próféta intézménye, Izrael és Júda, a babiloni fogság)
- Irodalmi-műfaji áttekintés: próféta elbeszélések, messiási jövendölések
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 1. Illés, Ámosz és Ózeás az üdvözítő Isten szolgálatában (1 Kir 18, 1-40; Ám 5, 18-24; Óz 11, 1-9)
 2. Nátán próféciája; Izajás próféciái az üdvösséget munkáló Istenről (2 Sám 7, 4-16; Iz 7, 10-17; Iz 8,23–9,6; Iz 11, 1-9)
- Az erkölcsi érzék fejlesztése
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- A pozitív gondolkodás fejlesztése
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Az egyéni és a közösségi felelősségérzet fejlesztése

FOGALMAK

*a „három Izaiás”, az Emmánuel név jelentésének helyes megértése, jel, jövendölés, látomás, a Messiáskirály és az Ő birodalma
tanító elbeszélés, pogány népek; bűnt; bűnbánat, Isten egyetemes meghívása*

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanórai beszélgetés az ismeretek felelevenítésére, kapcsolatkeresés a már ismert irodalmi műfajokkal
- A próféta szövegek egyéni irányított, majd közös hangos olvasása
- Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása:
 - az ember személyes boldogságot adó élményeinek megkeresése
 - az ókori próféták példájából megérthető, hogy a közösségi problémákat a szolidaritás alapjával lehet megoldani
- Dramatizálás – három nap a nagy hal gyomrában

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – ókori nagyhatalmak
- Vizuális kultúra – a próféták képi megjelenítése híres képzőművészeti alkotásokon

Jézus Krisztus születése, tanítása Isten Országáról, csodái

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A bibliai szemelvények tükrében bemutatjuk, hogy az üdvtörténet újszövetségi szakaszának kezdete Jézus Krisztus élete, tanítása, csodái, megalapozva ezzel a személyes istenkapcsolathoz szükséges háttértudás meglétét.

- A szemelvények megfelelő alkalmazásával segítjük a tanulót abban, hogy bátran nyíljon meg a Messiásnak és Isten hatalmas Fiának bizonyuló Jézus Krisztus felé, aki titokzatos módon jelen van az ő életében is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Történeti áttekintés: Kr.e. 6/4 – Kr. u. 28/29 (Nagy Heródes, Jézus születésének éve)
- Irodalmi-műfaji áttekintés: gyermekségtörténet, születés-meghirdetés, gyermekkort bemutató epizód
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 1. Jézus Krisztus születésének értelmezése Máté evangéliumában (Mt 1, 18-25; Mt 2, 1-23)
 2. Jézus Krisztus születése és gyermekkora Lukács szerint (Lk 1, 26-38; Lk 2, 1-7; Lk 2, 41-52)
 3. Jézus Krisztus tanítása Isten országáról (Mt 13,24-30; Mt 13,44; Lk 15,11-32)
- Bevezetés a csodaelbeszélések műfajába (a csoda külső és belső oldala)
- Irodalmi-műfaji áttekintés: gyógyítási csodaelbeszélés, ajándékozó csoda, mentő-csoda, halott-feltámasztás
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 1. Gyógyítási csodák – a helytállás és a szabadság új lehetősége (Mt 9,27-31; Mk 1, 40-45; Mk 2, 1-12)
 2. Ajándékozó- és mentő-csodák – az öröm és a bizalom új lehetősége (Mk 6, 34-44; Mk 4, 35-41)
 3. Feltámasztási csodák – az új élet lehetősége (Lk 8,49-56)
- Szóbeli szövegek megértésének fejlesztése
- Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése
- A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerése képességének fejlesztése
- A szövegalkotási képesség és a kreatív nyelvhasználat képességének fejlesztése

FOGALMAK

apostolok, evangélium, evangélisták, szinoptikus, apokrif, Galilea, Samaria, Júdea, császár, negyedes fejedelem, helytartó, főpap, szanhedrin, farizeus, szadduceus, esszénus, zélóta, példabeszéd, szamaritánus, levita, idegengyűlölet, képmutatás, a felebaráti szeretet, csoda

TEVÉKENYSÉGEK

- Asszociációs előkészítés: szimbólumgyűjtés – mit jelent Jézus születése
- Tanórai beszélgetés: az ismeretek felelevenítése, kapcsolatkeresés a már ismert irodalmi műfajokkal
- A Jézus gyermekkoráról szóló szövegek egyéni irányított, majd közös hangos olvasása
- Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegeket saját személyes tapasztalataik alapján a mai ember életének, a család fontosságára vonatkoztatják – kicsoportos tevékenység
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: a család fontossága ma az ember életében
- Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: boldogságot adó élmények a mai ember életében – egyéni beszámolók, vita

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – élet a római birodalomban
- Magyar nyelv- és irodalom – újszövetségi témájú versek a magyar irodalomban

- Hon- és népismeret – a liturgikus év ünnepeihez kapcsolódó népszokások
- Vizuális kultúra – Jézus személyének, tevékenységének képi ábrázolása képzőművészeti alkotásokon
- Ének-zene – régi és kortárs keresztény énekek

Jézus Krisztus megváltó szenvedése, halála és feltámadása

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Jézus Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának, mint az üdvtörténet központi eseményének megismerése által a keresztény elköteleződés megalapozása.
- Az ősegyház létrejöttének, az első keresztények életének megismerése révén a keresztény közösséghez való tartozás szándékának, korunk egyháza építésének előkészítése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Jézus szenvedése, halála és feltámadása a történelemtudomány fényében (Jézus halálának ideje, a zsidó húsvét és a kovásztalan kenyér ünnepe, az utolsó vacsora ideje, Jézus feltámadása)
- Irodalmi-műfaji áttekintés: szenvedéstörténet, feltámadási jelenés
- Bibliai szemelvények értelmezése:
 1. Jézus Krisztus szenvedése – a kereszt felé vezető út (Lk 22, 7-20)
 2. Jézus Krisztus halála – Jézus pere és keresztre feszítése (Jn 18,28–19,16; Mt 27, 27-66)
 3. Jézus Krisztus feltámadása – feltámadási jelenések (Mk 16, 1-8; Mt 28, 1-20; Lk 24, 13-35; Jn 20, 19-29)
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Az erkölcsi érzék fejlesztése
- A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése

FOGALMAK

hosszanna, a béke Királya, Jézus jövendölése Jeruzsálemből, „Dávid fia”, a zsidó nép messiása, a még ujjongó tömeg, Virágvasárnap, a zsidó húsvéti vacsora (Széder-est) jelképeinek megismerése, megértése, lábmosás szertartása és jelentése, Eucharisztia-Jézus valóságos teste passió, az áruló csókja, flagrum, töviskorona, „kézmosás”, keresztfá, INRI, lator, az utolsó szavak, feltámadás, tamáskodás, megdicsőült test, Pünkösöd, zarándokünnep, Szentlélek kiáradása, nyelveken való beszéd

TEVÉKENYSÉGEK

- A Jézus haláláról és feltámadásáról szóló elbeszélések egyéni irányított majd közös hangos olvasása
- Egyes szövegek feldolgozása a hiányos szöveg kiegészítése módszerrel
- Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában
- Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása:
 - az újrakezdés lehetősége
 - Jézus halálát és feltámadását bemutató festmények elemzése: mennyire épülnek a bibliai szimbólumokra

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – élet a római birodalomban
- Magyar nyelv- és irodalom – újszövetségi témájú versek a magyar irodalomban
- Hon- és népismeret – a liturgikus év ünnepeihez kapcsolódó népszokások

- Vizuális kultúra – Jézus személyének, tevékenységének képi ábrázolása képzőművészeti alkotásokon
- Ének-zene – régi és kortárs keresztény énekek

6. évfolyam

Egyháztörténelem – Az egyház születése

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Segítjük a tanulót abban, hogy sokrétű és korszerű ismereteket szerezzen az egyház alapításáról, lényegéről, életéről, szervezeteiről és céljáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A természetes közösségtől az egyházig – közösségek életadó szerepe:
 1. A család a közösségek alapja
 2. A barátok közössége mint a megnyílás lehetősége
 3. A nemzet közössége mint a hovatartozás érzését adó közösség
 4. Az egyház közössége mint Krisztus élő teste
- Az egyház gyökerei az Ó- és Újszövetségben:
 1. Az Ószövetség mint Isten népe születésének története; mint a szabadulás története
 2. Az Újszövetség mint Jézus tanítványainak közössége: Jézus az alapító, halálával ő ad életet az egyháznak
- Az egyház születése:
 1. A Pünkösöd
 2. Az ősegyház élete: misszió, összetartozás, mindent megosztó szeretet
 3. Az egyház az evangélium útján jár:
 4. Pál megtérése

FOGALMAK

kinyilatkoztatás, szövetség, szövetségekötés, Ó- és Újszövetség, Messiás, fölkelet, messiásvárás, Emberfia, előkép, messiási kor, Istenember, történeti Krisztus, utolsó ítélet, megdicsőült test, emmauszi tanítványok, Szentlélek ajándékai, őskeresztény, vagyonközösség, katekumenátus, kenyértörés, bazilika, keresztényüldözés, katakomba, jelképek

TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka: egy emberrajz készítése, amely tagjaiba beírják a különböző emberi feladatokat, szolgálatokat, hogy elgondolják, mindenkinek megvan a maga feladata
- Tanórai beszélgetés a különböző közösségekről, a családról, barátságról, nemzetről, egyházzal
- Aktualizálás: rövid fogalmazás írása „Én az egyház tagja vagyok” címmel
- Kvízzjáték a legfontosabb ismert ószövetségi és újszövetségi elbeszélések felelevenítésére
- A legfontosabb ószövetségi és újszövetségi szakaszok újraolvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Ismeretek összefoglalása a tanár által
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban, majd a tapasztalatok megbeszélése: mit jelent a közösség tagjának lenni
- Projektmunka: kiállítás készítése az osztályban az egyház missziós tevékenységének bemutatására
- Az Apostolok Cselekedeteiből elbeszélések értő olvasása és irányított megbeszélése
- Aktualizálás projektmunka keretében: információk, képek gyűjtés az interneten az első századokban vértanúhalált halt szentekről - kiselőadások

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – az ókori Római Birodalom

- Irodalom – szentek legendái
- vizuális kultúra – szentek ábrázolása a képzőművészetben, templomtípusok, építészeti stílusok

Egyháztörténelem – Az egyház a történelem sodrásában

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Felébresztjük a tanulóban az egyházi közösséghez tartozás vágyát, és felébresztjük felelősségérzetét is, amely később elvezetheti őt ahhoz a döntéshez, amelyben az egyház tudatos elfogadjává és az egyházi közösség tevékeny tagjává válik.
- A szentek életének megismertetésén keresztül fejlesztjük az olvasott szöveg megértésének, a lényeglátásnak és kiemelésnek, az ismeretek aktualizálásának és prezentáció formájában történő bemutatásának készségét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az egyháztörténet főbb állomásai
- A történelem célja: örömben együtt lenni Istennel
- Az egyház lelkipálos tevékenysége: szentségek kiszolgáltatása
- Az egyház szociális tevékenysége (pl. szegénygondozó, betegápoló rendek)
- Az egyház kulturális-oktatási tevékenysége (pl. tanító rendek)
- Az egyház szervezeti felépítése
- A pártfogolt egyház szentjei
- A középkori szerezetsközösségek alapító szentjei
- Az Árpád-ház szentjei
- A katolikus megújulás szentjei
- A 19. század missziós szentjei
- A 20. század nagy szentjei
- Az életszentségre törekvés útja napjainkban

FOGALMAK

Szerzetes, kolostor, monostor, rendek, stigma, habitus, tonzúra, egyháztanító, egyházdoktor, látomás, reformáció, búcsúcédula, református, evangélista, baptista, anglikán, ellenreformáció, Tridenti Zsinat, jezsuita rend, misszió, missziós terület, misszionárius, evangelizáció

TEVÉKENYSÉGEK

- Bevezetés: zenehallgatás (pl. Ivántsics Tamás: Damaszkusz)
- A Szentírásból és egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, tanári irányítással értelmezése
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Aktualizálás: a megismert szentekről, a tanulók egyéni és csoportos projekt munka segítségével történő bemutatója
- közös filmfeldolgozás a korai egyház és egy-egy szent életéről

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

- Történelem – a középkori Európa és Magyarország történelme, kolostori életmód, gazdálkodás, feladatok
- Irodalom – szentek legendái, költeményei, szentekről szóló irodalom
- vizuális kultúra – szentek ábrázolása a képzőművészetben

- ének-zene – szentekről szóló népelemek, szentek megzenésített költeményei, gregorián zene
- informatika – prezentációk készítése

7. évfolyam

A Názáreti Jézus, Isten Fia I.

A tanulókkal megismertetjük egyházunk alapvető tanításait Krisztus-eseményre és annak következményeire vonatkozóan a hívő ember életében. Elmélyítjük a liturgikus cselekmények, helyek, idők, ünnepek és jelképrendszerének ismeretét, valamint életkori sajátosságaiknak megfelelően bevezetjük őket a szentségek teológiájába.

Az elméleti megalapozással segítjük a tanulókat, hogy figyelmesen, odaadóan és értő módon vegyenek részt az egyház liturgikus életében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ki a Názáreti Jézus?
- Jézus országa és népe – Izrael és a zsidó nép
- Jézus nemzetségtáblája és születésének hírüladása
- Jézus születésének körülményei, gyermekkora
- Jézus emberi volta – milyen volt Jézus?
- Mit gondoltak mások Jézusról?
- Jézus nyilvános fellépése – megkeresztelkedése
- Jézus megkísértése és küldetése

FOGALMAK

szadduceus, zelóta, szanhedrin, gyermekségevangelium, zarándokünnep, hármass isteni megnyilatkozás, kísértő, kísértés, apostoli küldetés, hegyibeszéd,

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb újszövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték: Jézus életének eseményei
- Jézus életének főbb helyszínei megjelenítése

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Vizuális kultúra: képi megjelenítés módjai

Földrajz: térképkészítés

A Názáreti Jézus, Isten Fia II.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Jézus nyilvános működése: tanítások, csodák
- Jézus halála és feltámadása
- Jézus Krisztus, Isten küldötte
- A Szentháromság: Isten a szeretet misztériuma

FOGALMAK

örök élet, üdvösség, kárhozat, Szentháromság, oszthatatlan egység, szeretetközösség, helyettes áldozat, a Lélek ajándékai

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb újszövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték: Jézus szenvedéstörténete
- Filmrészlet megtekintése és feldolgozása
- A keresztút helyszíneinek képi megjelenítése

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Ének-zene: Jézus szeretetéről szóló keresztény ifjúsági énekek

Technika: lapbook, boxbook készítése

Az Egyház, a Krisztusban hívők közössége I.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A tanulók helyes Egyház-fogalommal rendelkeznek; s tudatosítják, hogy mint Isten népének tagjai kiváltságos, ugyanakkor felelősségteljes helyzetben vannak.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Jézus első követői: az apostolok
- Püünkösdi – a keresztény közösségek kibontakozásának kezdete
- Az apostolok utódai az Egyház közösségének szolgálatában
- Az Egyház szerkezeti felépítése, (szolgálati papság, hívek, szerzetesség), szolgálatok az Egyházban
- Ferenc pápánk
- Az Egyház és Isten Igéje

FOGALMAK

apostol, püünkösdi csoda, egyházi rend fokozatai, pápai jelvények, Isten szolgálóinak szolgálója, Szenthagyomány, Tanítóhivatal, tévedésmentesség

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb újszövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Gyűjtőmunka: fényképek gyűjtése az egyházközségi szolgálatokról; az egyházi szolgálat mibenlétének tisztázása tanári irányítással
- Kvízzjáték, rejtvények: a Szentírás

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Történelem: a magyar történelem kiemelkedő egyházi személyiségei

Az Egyház, a Krisztusban hívők közössége II.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A tanuló képes tájékozódni, adott részeket ügyesen megkeresni a Szentírásban Tudja, mit, mikor, hogyan és miért ünneplünk az egyházban. Ismeri a liturgikus cselekmények, helyek, idők, kellékek, színek jelképrendszerét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az Egyház, mint együtt ünneplő közösség
- A liturgikus ünneplés helye, ideje és kellékei:
A családi otthon, mint a legfontosabb ünneplési hely
A templom, mint Isten háza és az ünneplő közösség színhelye
- Legfontosabb liturgikus kellékek, szimbólumok: a templom berendezése, oltár, gyertya, liturgikus színek, liturgikus ruhák
- Legfontosabb egyházi ünnepek

FOGALMAK

ünneplés, liturgia, hagyomány, román, gótikus, barokk, rokokó, klasszicista, modern stílusú templom, rózsablak, stációk

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanórai beszélgetés a templomról mint az imádság helyéről;
- Tanári irányítással templomra és imádságra vonatkozó szövegek keresése a Szentírásból; a szövegek tanórai értelmezése
- Templommakett készítése
- Templomlátogatás közös imával

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Vizuális kultúra: építészeti stílusok

Irodalom: családi ünnepek, együttlétek megjelenése irodalmi művekben

Az Egyház szentségei

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A tanulók ismerik a szentségek lényegét, célját, kiszolgáltatásuk módját. Ezekkel – ha készek rá -, rendszeresen élnek is. (szentgyónás, szentáldozás)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Jel, jelkép, szentség, Krisztus a legfőbb szentség
- A keresztség, a bérálás és az Oltáriszentség, mint a keresztény életbe bevezető titkok
- A kiengesztelődés szentsége és a betegek kenete, mint Istenhez vezető út

- Az egyházi rend és a házasság szentsége, mint az ember kibontakozását segítő ajándékok

FOGALMAK

szentség, beavató, gyógyító, a közösség szolgálatának szentségei, katekumenátus, bérmálás, konfirmáció, Eucharisztia, Oltáriszentség, bűnbocsánat, gyónás, megszentelő kegyelem, papi titoktartás, lelkivezetés, krizma, kézrátétel, fogadalom, „ketten egy test”

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanári irányítással liturgikus szövegek hangos és értő olvasása; elemzése
- Dramatizálás: keresztség játékos megjelenítése
- Gyűjtőmunka: szentségek vételével kapcsolatos családi hagyományok

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Irodalom: a szentségek megjelenése ismert irodalmi művekben

Vizuális kultúra: jelképek ábrázolása

Ének-zene: szentségekhez kapcsolódó népi énekek, párválasztással, házassággal kapcsolatos népdalok

8. évfolyam

Isten hív minket, a vallások

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A tanulók az eddigi hittan oktatásuk során már meglehetősen sok témával megismerkedtek. Ebben arra törekszünk, hogy ezek egy egységes képpé álljanak össze bennük. Általában a nyolcadik évfolyamban készítjük fel őket a keresztény nagykorúság szentségének vételére. Liberális világunkban nagyon sokféle hatás éri az embereket. Rá kell ébreszteni a gyerekeket arra, hogy az egyház dogmatikus tanításai és erkölcsi törvényei mindenki számára értéket hordoznak. Majd pedig utat kell mutatni a keresztény nagykorúság szentségéhez, mely által tudatosan elkötelezik magukat Jézus Krisztus követésére és csatlakoznak Egyházához.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Mi a dogmatika?
- Hit és ész kapcsolata a megismerésben
- A világ vallásai – vallási alapfogalmak, hagyományokon alapuló hitek, az ősmagyarok hitvilága
- Az világ vallásai – hinduizmus, buddhizmus, iszlám, zsidó vallás

FOGALMAK

dogmatika, vallás, fétis, totem, animizmus, teizmus, monoteizmus, politeizmus, szinkretizmus, ateizmus, világfa, táltos, révülés, Öregisten, Boldogasszony, dharmá, reinkarnáció, kasztrendszer, vágymentesség, nirvána, Tanak, Tóra, Tízparancsolat, Sömá, mezusa, teffilin, kipa, talesz, menóra, Dávid-csillag, hanukkija, iszlám, az 5 alappillér, Korán, hidzsra, imán, mecset, minaret, dzsámi

TEVÉKENYSÉGEK

- Vallási szövegek olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- A világ vallásai filmsorozat részleteinek megtekintése, órai feldolgozása
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Gyűjtőmunka: fényképek gyűjtése más vallás ünnepi szokásairól
- Kvízzjáték: a világ vallásai

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Történelem: Az iszlám

Vizuális kultúra: vallási jelképek megjelenése, megjelenítése

Az ember istenképisége, az ősbűn

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az istenképiség, mint az emberi méltóság alapja
- Az ősbűn és következményei

- Az ősidők bűnei
- A bűn megnyilvánulásának szinterei a mai ember életében

FOGALMAK

Isten képére és hasonlatosságára való teremtettség, felelősség a teremtett világért, uralkodás fogalma az első teremtéstörténetben, „tiltott gyümölcs”, szabad akarat, ősbűn, áteredő bűn, „mezítelenség” a bűnbeesés történetében, testvérféltékenység, gőg, szövetség, Báb Ili, zűrzavar

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb ószövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték, rejtvények: A bűneset és a bűn terjedése
- Filmrészlet megtekintése és feldolgozása

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Vizuális kultúra: a teremtés és a bűneset megjelenítése képzőművészeti alkotásokon

Isten megismerése

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A dogmatika tantárgy keretében a tanulók megtanulják pontosan megfogalmazni a hitigazságokat. Ez megalapozza tudásukat, és előkészíti a tovább haladást a hit útján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Isten önmagáról – a kinyilatkoztatás folyamata
- Egy Istenben 3 személy (szentháromságtan)
- Jézus megváltott minket (megváltástan)
- Jézus Krisztus az Atya egyszülöttje (Krisztus-tan)
- Az üdvözítő anyja (mariológia)
- Isten kegyelme betölti a földet (kegyelemtan)
- Az Egyház küldetése a Szentlélek vezetésével (egyháztan)
- A végső idők (eszkatológia)

FOGALMAK

hitigazságok, egyéni kinyilatkoztatás, prófétaság, mindentudó, mindenható, szentháromságtan, Atya, Fiú, Szentlélek, oszthatatlan egység, misztérium, szótériológia, megtestesülés, ószövetségi előképek, megváltás, üdvösség, Ószövetség, krisztológia, Istenember, Isten Igéje, Az Úr egyszülöttje, Messiás, mariológia, Immaculata, Theotokhosz, Szeplőtlen Fogantatás, Assumpta, kegyelemtan, megszentelő kegyelem, segítő kegyelem, egyetemes üdvözítő szándék, ekkleziológia, szentek közössége, szenvedő Egyház, zarándok Egyház, megdicsőült Egyház, eszkatológia, világvége, a világ beteljesedése, Új Jeruzsálem, különítélet, utolsó ítélet

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték, rejtvények: a dogmatika ágai
- gyűjtőmunka az interneten: a legfontosabb magyar Mária-kegyhelyek felkutatása; történetükről képes beszámoló készítése a faliújságra

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Vizuális kultúra: A Szentháromság és a Szűzanya megjelenítése képzőművészeti alkotásokon

Irodalom: Ómagyar Mária siralom

Ének-zene: Mária énekek

Válasz Isten hívására - a közvetlen istentisztelet

TANULÁSI EREDMÉNYEK

Arra törekszünk, hogy a tanulók megismerjék az alapvető keresztény erkölcsi fogalmakat, a krisztusi élet törvényeit. Legyenek tudatában a keresztény élethivatásnak, ami egy tudatos Krisztus-követés. Ismerjék a keresztény ember küldetését a világban és az Egyházban. Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az Egyház tanításában hűségesen őrzi és adja tovább az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Mi az erkölcs, erkölcsstan?
- A törvény fajtái
- A Tízparancsolat és az ószövetségi ember törvényfelfogása
- Törvénykönyvünk, a „nyolc boldogság”
- „Új parancsot adok nektek” – az Újszövetség erkölcse
- A lelkiismeret
- Mi az erény?
- Mi a bűn? A bűnök fajtái
- Kötelességeink Istennel szemben
- Az isteni erények
- A helyes vallásosság
- Az Egyház 5 parancsa, az irgalmasság cselekedetei

FOGALMAK

természetes erkölcsi törvény, tételes törvények, világi törvénykezés, egyházi törvény, isteni törvény, Decalogus, parancsolat-útmutatás, bálványimádás, babona, az Úr napja, paráznaság, becsületsértés, házasságtörés, veszélyeztetés, boldogmondások, hegyi beszéd, lelki szegény, irgalmas, békességszerző, szelíd, igazságos, szeretetparancs, krisztusi igazságosság, lelkiismeret, lelkiismeret-furdalás, lelkiismeret vizsgálat, erény, isteni erények, sarkalatos erények, okosság, igazságosság, mértékletesség, lelki erősség, alázat, vallásosság, szolidaritás, szociális igazságosság, emberi méltóság, rasszizmus, kísértés, bűn, súlyos-bocsánatos bűn, Szentlélek elleni bűnök, égbekiáltó bűnök, a 7 főbűn, vallásosság, imádság fajtái, formái, bűjt, aszkézis, eskü, fogadalom, szentségtörés, hit, remény, szeretet, eretnokség, hitkétely, szakadárság, hittagadás, közömbösség, kétségbeesés

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb ó- és újszövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással
- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték, rejtvények: parancsolatok
- Kisfilmek a 10 parancsolatról megtekintése és feldolgozása

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Vizuális kultúra: A 10 parancsolat megjelenítése képzőművészeti alkotásokon

Történelem: Világi és egyházi törvények különböző történelmi korszakokban

Válasz Isten hívására az embertársak szeretete által

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- „Munkások az aratásban” – aktív részvétel az Egyház életében
- Kötelességeink embertársainkkal szemben
- Kötelességeink önmagunkkal szemben
- Őszinteség és hazugság – a kommunikáció erkölcstana
- A párválasztás erkölcstana
- A házasság erkölcstana
- A társadalom alapja a család – szülők és gyermekek kapcsolata
- Az anyagi javak helyes használata
- Felelősségünk a teremtett világért
- A szellemi javak
- A társadalommal szembeni kötelezettségeink
- Helyes válaszok korunk néhány fontosabb erkölcsi kérdésére

FOGALMAK

általános papság, szolgálati papság, cölibátus, engedelmesség, szegénység, élethivatás, felebaráti szeretet, tökéletes és kevésbé tökéletes szeretet, becsület védelme, beszámítható és kevésbé- vagy nem beszámítható tettek, önismeret, önbecsülés, önszeretet, önnevelés, lelki tükör, őszinteség, mint erény, hazugság típusai (csalás, rágalmazás, bűnpártolás, kegyes hazugság, a házasság fogalma és kritériumai, „megfelelő segítőtárs”, „ketten egy test”, „hárman a házasságban”, a család fogalma és típusai: nukleáris család, nagycsalád, csonkacsalád, mozaik család, tulajdonjog, egyéni és közösségi javak, tulajdonszerzés formái, bűnök a tulajdon ellen: lopás, rablás, garázdaság, sikkasztás, csalás, zsarolás, egyetemes használati jog, fogamzásgátlás, abortusz, mesterséges megtermékenyítés, halálbüntetés, igazságos háború, eutanázia

TEVÉKENYSÉGEK

- A legfontosabb ó- és újszövetségi szakaszok újra olvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve
- Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban
- Egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, értelmezése tanári irányítással

- Ismeretek közös jegyzetelése
- Kvízzjáték, rejtvények: parancsolatok
- Páros és csoportos gyűjtőmunka: problémás erkölcstani esetek, kérdések gyűjtése; szemléltetési lehetőség: fényképek kiegészítik az emberiség nagy problémáit jelentő eseményeket, helyzeteket

TANTÁRGYKÖZI INTEGRÁCIÓ

Irodalom: A csalás, lopás és hazugság témája ismert irodalmi művekben

Állampolgári ismeretek: állampolgári kötelességeink

Egyéb

A középszintű érettségi vizsga feltételei

Katolikus hit- és erkölcsstan tantárgyból intézményünkben középszintű érettségi vizsga letételére nyílik lehetőség. Az érettségire bocsátás feltétele a 11. és 12. osztályos fakultációs követelmények teljesítése, mely az alap és a fakultációs órákon való részvétellel valósul meg. Különösen indokolt esetben lehet csatlakozni a fakultációs csoporthoz – az érettségire felkészítő szaktanár jóváhagyásával -, legkésőbb a 11. osztály végéig. Ebben az esetben intézményünk pedagógiai programja különbözeti vizsga letételét írja elő a tanuló számára a hiányzó félév, vagy teljes tanév anyagából.